

GYŰJTŐ: KNEZT MÓRIT

GYŰJTÉS IDEJE: 1965. okt.

TART.: NÉPVISELET A SZABADTUDOMÁNYON
(KÉRDŐÍV)

3 lap

FŐLDRAJZI TITATÓ: KAPOSVÁR

SZAKTITATÓ: XIV, 1, 2, 3,

Iratgyűjtő

**MSZ 5617
PAPIRIPARI VÁLLALAT**

KISKUNHALASI GYÁRA

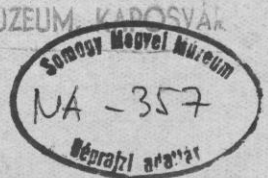
LELTÁROZÁS

ATVEZETVE AZ EGYSÉGES LTK. 962-es TETELE ALÓL

962.

Népuiselet - kérdőív

Írta: Kriéz Judit

VISELET A SZÁZADFORDULÓN.

k./ Csecsemőkor, viselete.

Fáslizták-e a csecsemőket, hány hónapos koráig, mekkora fásli kellett, huztak-e ingecskét alá. Mit kapott kelengyésbe a keresztmamájától, keresztelés előtt kötöttek-e másnit a kezére, hogy megvédjék a boszorkányoktól. Hány kisinge, sapkája, pelenkája volt a csecsemőnek, ezeknek milyen volt az anyaga, milyen a szabása, ki készítette el. A pelenkát mivel tisztították. Később milyen formájú pólyavánkost és hányat készítettek a csecsemőnek. Milyen volt a keresztelési garnitúra, és ki adta. Meddig fáslizták, illetve meddig pólyázták a csecsemőt. Ezután mibe öltöztették. Milyen fekvő helye volt. Himezik-e a csecsemő holmiját, hogy meg ne rontsák, tesznek-e valamilyen jelet a ruhájára. Milyen színű hölmiyai vannak a csecsemőknek. Mikortól kezdve kezdtek fülbevalót tenni a csecsemők fülébe. Van-e különbség a keresztelő előtti és utáni öltöztetésben.

2./ Gyerekkor.

Kisfiu és kislány hétköznapi /téli,nyári/ ünnepi /téli,nyári/ öltözéke, összes ruha darabja, hajviselete, milyen színű, milyen anyagu és szabásu ruhadarabjai vannak. Mikor kapja az egyes ruhadarabokat. Himezik-e a kislányok,fiuk egyes ruhadarabjait és melyeket. Hogyan nyilvánulnak meg a társadalmi, vallási különbségek a gyerekek viseletében. Milyen a gyerekek viselete, iskolába lépésekor, milyen ruhában történik az első áldozás, illetve a konfirmáció, 14 éves koruktól /pld. a konfirmáció után,/már milyen ruhában járnak. Ki készíti a fiuk lányok egyes ruhadarabjait, melyeket készítenek otthon és miket vásárolnak a boltban.

Az egyes ruhadarabok formájáról, szabásáról, pontos rajzokat kérünk. A szabásmintán kívül a ruha anyagát és az öltésmódnak a feltűntetését is kérjük.

3./ Ifjúkor.

Fiatal lány hétköznapi viselete, dologidőben, utcára, látogatóban, /téli, nyári/ ünnepi viselete, /téli,nyári/.

Legény viselete hétköznapi, dologidőben, utcára, látogatóba, /télen,nyáron/. Ünnepi viselete /télen,nyáron/.

Ruhadarabok, ezek anyaga, színe, a színek összeválasztása, társadalmi különbségek jelentkezése a viseletben, hajviselet, cipő, Az egyes ünnepek hatása a viseletre, pld. nagyhét, husvét, karácsonyeste, pünkösöd.

Megesett lány fejviselete.

A legények viseleténél kérjük leírni, ha különbözik a pásztorok, viselete a parasztoktól.

4./ Menyasszony és vőlegény viselete.

A hozomány miből áll, mennyiből, kik készítik. A jegykendőt ki készíti, mikor adják oda és mióta nem adnak jegykendőt. A vőlegény ingét és vászon ruhadarabjait szokásban volt-e a menyasszony asszony rokonainak készíteni.

A lakodalomban résztvevő násznagyok, vőfélyek, kocsisok, szakácsnők, koszorúslányok viselete, megkülönböztető jele s általában a násznép viselete /rozmaringot visznek-e/. A menyecske tánchoz milyen ruhát huztak az új asszonyra.

5./ Fiatal menyecske viselete.

Hétköznapi, dologidőben, látogatásra és ünnepen /télen,nyáron/ amíg a menyecskének nem volt gyermeke, volt-e valami megkülönböztető jele a gyermekes asszonyoktól /pld.fátyol,/ Bálba,lakodalomra a fiatal menyecske milyen viseletben jelent meg /pld.fehér konty vagy kendő helyett nets védte a hajkontyot. Az egyházi év jeles ünnepei, karávszony husvét, pünkösöd, fekete hét, stb. és pld. aratási ünnepen milyen volt a viselet, volt-e csak az ünnepre jellemző színskála.

Viselet kutatás kérdőíve.NYERSANYAGOK.

- 1./ Házi vászon előállítás /kendermunka menete/.
- 2./ Takácsvászon szerepe. Volt-e helyben takács, szövettek-e a szomszédos falvakban levő takácsokkal. Használtak-e egyidejőleg házi vásznat és takácsvásznat is, ez esetben melyiket mire.
- 3./ Kékfestő anyag. Kékfestő anyagot hol készítettek, honnan szerezték be a szükséges mennyiséget, mennyiért adták /pénzért vagy terményért/ mióta nem vettek kékfestő anyagot.
- 4./ Bőrből, posztóból, bundából levő viseleti darabokat honnan szerzik be? /Melyik vásáron, illetve mely községekből/. A kontyot régen ki készítette, volt-e a községben kontykészítő, esetleg konty helyreállítója.
- 5./ Gyári anyagok vétele: milyen anyagokat vettek a boltban, illetve a vásáron kereskedőktől.

A nyersanyagok felhasználása a viseletben.

- a./ Házi vászon felhasználása./ágyneműnek milyen vásznat használtak, mekkora volt a hozomány, hogyan vetették fel az ágyat, milyen formájú és díszítésű volt a párna, emlékeznek-e magasra felvetett ágyra, volt-e díszágynemű. Házi vászon milyen felhasználási módjai ismeretesek: törülköző, vékakendő, paszitosruha, abrosz, zsákok, ponyva, szalvéta. Volt-e hétköznapi és ünnepi aoba díszítésre szolgáló szőttés, együttes? Pld. halotti garnitúra, vagy lakodalmi, farsangi, stb. díszesebb garnitúra. A halotti kellékekhez milyen vászon illetve szőttés darabok tartoztak.

Házi vásznat adtak-e el, kik? Házi vászomból milyen ruházati darabokat készítettek és milyen minőségűből /kendervászon, lenvászon, masina és felesvászon/ pld. nőiing, péntöl, rékli, férfiing, bőgatya, szűkgatya, volt-e fehér vászonkötény, fehér vászonkendő, ismeretes-e fehérgyász, kapcának használták-e és csecsemő fászlizására. Mindezen darabokról szabásminta változatokat kérünk.
- b./ Amennyiben takácsvásznat használnak az előbbi pontban megadott szempontok szerint kérjük ennek felhasználási módját is. Illetve ha házi vásznat és takácsvásznat is használtak, azt feltüntetni, hogy melyikből mit készítettek és milyen a szabásmintája. Az összevarrás módja, illetve a rákerülő himzés módja.
- c./ Kékfestőanyag felhasználása. Ágyterítőnek, függönynek vagy egyéb szobaberendezési textilnek használták-e /formája, díszítése, öltés-módja/. Milyen ruházati darabok készültek kékfestő anyagból /szoknya, kötény, mellény, esetleg rékli, kendő./
- d./ Bocskort hol készítettek, hol vették, milyen formájú bocskorok ismeretesek a községben, általános viseleti darab volt-e, vagy csak egyes alkalmakkor /aratás,/ használták, vagy csak egyes társadalmi rétegek /pld. kanászok, vagy pásztorok/ vagy csak férfiak, vagy nők.
- e./ Szűrt, cifraszűrt kik készítették, ezektől hol vették, mennyibe került, mióta nem vásárolnak már szűrt. Mikor kezik hordták ünnepen vagy hétköznap. Előfordult-e hogy volt egy ünnepi és egy hétköznapi darab. A cifraszűrt kik hordták /csak pásztorok, illetve csak juhászok, vagy módosabb paraszt emberek is./ Az egyszerűbb szűrt kik hordták és milyen alkalmakkor. Milyen a reformátusoké és katolikusoké.
- f./ Bundát, kisbundát, bekecset, hol vettek, kik készítették, mennyibe került. Előfordult-e, hogy másmit viseltek a reformátusok és a katolikusok, melyet hordtak az asszonyok és milyent a férfiak, milyent a pásztorok.

pld. husvétkor tiszta fehér vagy nagypénteken tiszta fekete, vagy nagypénteken sárga stb./ Ahogy öregszik a menyecske, viseletének színskálája hogyan változik.

Fiatalkor házasságban viselete /hétköznap, ünnepen, télen, nyáron, dologidőben, egyházi ünnepeken stb./

6./ Idős asszony és férfi viselete, hétköznap, ünnepen, dologidőben, látogatásban, lakodalom, gyász esetén, fekete, fehér héten, husvétkor, pünkösdkor, karácsonykor, stb.

7./ Pásztorok viselete: Kondás, gulyás, juhász,

8./ A környező puszták cselédségének viselete.

9./ Viseletváltozás a két világháború között.

10./ Viseletváltozás a felszabadulás után.

